

Sõbrapäävä möttit ja märgotuisi

Kae lk 2

Vanaaolidsõ puutüü meistri Kihulasõ Meelis

Kae lk 3

Kõivupuu Marju om poliitikidõ pääle kuri

Kae lk 4

Pääle naas Eesti rühmi kirjapand-minõ Võro perimüs-tandsu festivalilõ

Võro perimüstandsü festival tulõ timahava 18.–21. haina-kuuni, pito peetäs Võro liinan ja Võromaal. Seo pido tulõ jo 25. kõrda ja kand nimme «Vee-ränd pööret!».

Pido tuu üten hummogust õdaguni ütitsit tandsmiisi ja pillimängu, tandsutarri, folkaeroobikat, tandsutsihi-otsmist, kontsörtõ ja kümnit esinemiisi.

Eesti rühmi kirjapandmi-nõ naas pääle 11. radokuul ja tuud saa tetä lehekuu alostu-sõni. Ligemb teedüs kodolehe vorufolkloor.ee päält.

Käü võro keele algkursus

Võro instituudi man naas seo iispäävä pääle võro keele alg-kursus. Opatas ja hafõtõdas võro keelen kõnõlõmist, lugõ-mist, kirotamist ja võro keele-oppusõ alossit.

Oppaja omma Jüvä Sullõv ja Fastrõ Mariko. Kursus käü kooni 15. mahlakuuni ja mass 30 eurot. Seo taso iist saa 10 x 1,5 tunni oppust ja opimatõr-jaalõ.

Kursusõlõ om võimalik viil mano tulla, kiä edimäste tunni es jõvva. Teedüs ja kirjapand-minõ: sulev.iva@wi.ee.

Kornetin tulõ Läti-Eesti kultuuri seminär

Tulõva neläpäävä, 21. radokuul tähistedäs Lätimaal Korne-ti rahvamajan Eesti Vabariigi 101. ja Aluksne piirkunna 10. sünnüpäivä. Tuud tetäs semi-näriga, miä kõnõlõs Läti ja Eesti piiriviirse kultuuri uma-peräst ja ütisüsest.

Kõnõldas, määndse omma üle piiri kuuntüü traditsiooni

ja eduluu, ettekandja omma Aluksne ja Rõugõ vallast.

Kultuuri umaperä poolõ päält kõnõldas võro ja seto keelest ja kultuurist, päält tuu viil maliena keelest, miä om Aluksne piirkunna kiil. Eesti poolõ päält kõnõlõsõ seminä-ril Hõrna Aare, Jüvä Sullõv ja Palo Marko.

Plaanin om ka opitarõ ja vaba kõnõlõminõ.

Mõnistõn tege ussõ valla Mõtsavele talo meierei

Vabariigi aastapääväl kell 13 tetäs Mõnistõn pidolidsõlt val-la Mõtsavele meierei. Valla-tegemise man pühitses vahtsõ meierei sisse Rõugõ kerigu-opõtaja Möldri Mait.

Vallategemise aigu saa meie-reid seestpuult uudista. Tuu om küländ esieräline võimalus, selle et perän, ku meierei joba tüütäs, saava sääl kävvü õnnõ uma tüütäjä.

Meierein om säitsme katlaga juustuküük ja muu abiruumi, miä omma tunnustõdulõ piimä ümbretüütämise paigalõ säädü-sega ette nättü.

Wana Wõromaa Wunkorkestri korjas rahha Ameerikan ülesastmisõ jaos

Wana Wõromaa Wunkorkest-ri tuuritas nika ku jaanikuuni aoluulist Võromaad pite: hafõtõdas ja kořatas rahha Ameeriga-tuuri jaos.

Orkestri plaan sõita piimä-kuul Ameeriga idarannikulõ ja anda tosina jago kontsörtõ New Yorgist Virginiani. Kokko saias Ameerigamaa eestläisi ja säälside muusikidõga.

Ku kiäki taht orkestrit tukõ ja mängmä telli, saa kontakti Facebookist www.facebook.com/wunkorkestri.

UL

Mi kant jäi pääliina messi pääl häste silmä

LAANÕ TRIINU

8.–10. radokuul olnu Tour-esti turismimesil Taľnan olli Vana-Võromaa turismi-ettevõtja ja söögipakja häste nätä.

Võro maakunna ala Eesti saalin olf esiki kõgõ suu-rõmb. Huulmalda asukotus-sõst kõgõ tagomadsõn nukan jõudsõva kõik huvilidsõ nii Võro ku Põlva maakunna välläpanõkini kergehe, selle et kuulda olf Laube Kadri lõõdsamängu ja Veeroja Eda vihamatsõ.

Virtuaalreaalsusõ tuuri Võro maakund ülläť kogoni kattõ sorti virtuaalreaalsusõ tuurõga: pruuvi sai nii Vaht-sõliina linnussõn ku ka suid-susannan kohalolõkit.

Et virtuaalreaalsusõlõ ka peris reaalsus mano tulõssi, vihuti huviliidsi peris kõo-vai tammõvihaga ja perän «sannanküümist» tsusati tälle suuhtõ Mooska talo suidsusannaliha tükükene.

Suidsusannasümfoonია Suidsusannateema tutv-as-tegemine jakku timahava põimukuu alostusõn Mooste folgikuan etendätäväst muu-sikalisõst lavastusõst «Suid-susannasümfoonია» kõnõlõ-misõga.

Sümfoonია lava pääle tuu-mist kõrraldas Eesti Filhar-moonia kammõrkuur. La-vastusõn, mille luujit mõõf suidsusannaperimüs, a ka «Kalevala» ja Krulli Hassõ looming, lõõvä üten kam-mõrkoori laulja, ERSO muu-siku, Võromaal peri näütle-

LAANÕ TRIINU PILT

Sannanaanõ Veeroja Eda vihtlõs sannahuvilist. Muusik Laube Kadri lüü kandlõ pääl luku.

jä Otsari Lauli, Trolla Agu ja Karpovi Sten ja perimüsmuu-siku Kalkuna Mari ja Hainsoo Meelika. Lille Märt-Matisõ kirotõdu muusikateosõ lava pääle säädmise iist hoolitsõs Ta-gametsa Tarmo.

Ernesaksa Pobeda

Suurõtiimuusõum võtf messi-le üten Ernesaksa Gustavi vana Pobeda. Kuigi tuu om tävveste sõidukõrran, tuudi massin Taľna-he treileriga – tegemist om õks muusõumiekspõnaadiga.

Tahetas tulla kõgõ perrega

Nii Võro ku Põlva maakunna turismikõrraldaja ütli, et pallo küsütäs noidõ ettevõtmiisi ja tegemiisi kotsilõ, minkast saa

ossa võtta terve perrega. Niisa-matõ om vahtsõnõ muud kävvü kaeman esisugumaidsi aidu – näütüses ilo- vai permakultuu-riaidu – ja võtta säält snitti.

Nii Võromaa ku Setomaa süük lätš messil häste pääle. Söögipakjidõ saali sissekäügi man tullf kõrraga nõnna Põlva Tillu kohviku saiakõisi nuhe. Saiatego käve näl kolm päivä kõrrast. Maitsa sai Vanal Võro-maal tettüt siidrit ja veini. Ja kuigi Mooska talo rahvas olf pallo suidsusannaliha üten võtnu, sai tuu joba tõsõ päävä lõunas peris otsa.

Suvidsõ üümaja

Turismikõrraldaja kõnõli ka tuust, et suvõl, ku om kõgõ

rohkõmb ettevõtmiisi, om piirkunnan puudus majutus-kotussist. Samal aol om ras-sõ majutuskotust terve aasta üleväl pitä. Tuu lahendusõs võissi olla suvitsidõ (aotliid-si) majutusvõimaluusi vällä-mõtlõminõ ja pakminõ.

Tuu om jo nõvvukogodõ aostki teedä ja muialgi maa-ilman pruugitav kommõ, et turismitsihtkotussõ kodo-dõ pererahvas koli huaaos umast majast vällä sanna vai hoovimajja, et piirkunda oodõtava külälise är majuta. Õnnõligu omma mõlõmba – pererahvas saa lisateenistüse ja ümbreroidõlõja saava mõistligu hinna iist maada ja olla.

Tagakülän rõõmustas müüdäsõitjit lumõmehepere

RAHMANI JAN

Võro vallon Osola-Raistõ tii veeren Tagakülän om tii viir-de tettü esieräline lumõkujjõ kogo. Ritta om säetü viis lu-mõmiist, kiä paistusõ vällä nigu kohegi jalotav pere-kund.

Anioti Liis Tagaküläst, kiä üten latsiga nuu lumõkujo val-mis meisterd, seletäs, et mõtõ midägi säänest tetä tullf inter-netin nättü pildi pääle. «Nigu iks nuu mõttõ tulõva, et kost-

ki midägi näet ja sis panõt esi mano ja om jäl üts vahtsõnõ asi valmis,» seletäs tä.

Taa ei olõ edimäne kõrd, ku Tagakülä rahvas midägi sää-nest tege. «Meil om egä aasta, ku lummõ om, midägi sääl tii veeren olnu. Näütüses minevä aasta vabariigi aastapääväs tei-mi lumõmehe, kiä, lipp käen, kelguga jänest vidäsi,» kõnõlõs Anioti Liis.

A minkperäst tä säändsit lumõkujjõ tege? «Et inemiisil olnu illos müüdä sõita,» ei jää Anioti Liis vastust võlgu.

ANIOTI LIISI PILT

Tagakülä lumõmehepere, kiä hanirian kohegi lätt.

M Ä R G O T U S

Sõbrapäiv võinu olla egä päiv. Märgutami, kuis olla toes tutvilõ, kiä ütsindä jäänü.

Sõbrapäiv täämbä ja egä päiv

Päiv käü jo peris korgõst ja ku ta hennest tõnõkõrd pilvi vahelt selgembält näütäs kah, sis võit tähele panda, kuis rahvas virgõmbadõ käümä ja kõvõmba helüga kõnõlama nakas. Nao olõs kah nigu vähä rõõmsamba.

Joba tetäs juttu siimneist ja ettekülvmisest, kilemajust ja pendreist, olkõ pääle, et targõmba, kiä omma aastõid taivast, pilvi ja egasugutsõid ilmamärke hoolõga tähele pandanu, tiidvä kõnõlda, et enne jüripäivä ei saa tinavaasta viil lumõstki vallallõ. A medägi peat inemisel uuta olõma ja ku jõulu müüdä ja esiki tsia-aasta jo vasta võet, mis sis muud uuta ku keväjät!

Arvada, et tuud aastaiga omgi täämbä egal puul rohkõmb nätä ja puutõ ligi esiki nõnaga tunda – lillilõhn! Sõbrapäiv ei olõ kühl rõõmsast juhtumisest algusõ saanu, a siiä mi manu om ta siski jõudunu sääntse päävänä, ku ütstõsõl külän käüdäs, kuukõ küdsetäs ja ostõtas, lille ja kompvekke kingitäs. Meile sobis ta kesk säänest külmä- ja tõnõkõrd ka likõvõitu aigu kühl vääga häste. Ja tulõtas vast mõnõs aoski miilde, et ütstõist võisõ rohkõmb meelen petä ja avita.

NÕLVAKU KAIE, Harglõ kihlkunnast peri märgutaja

Peris tihti lätt mu aknõst tasahaaval müüdä päält katsõkümne memmekene, kepp kummangi käen ja väikene sälläkott turja pääl. Nii astus taa ummi haigõidõ põlviga vaivalisõlt hooldõkodu poolõ, et säääl konagitselse naabrinasõlõ tükükene aigu seltsis olla ja taalõ mõni paremb suutäüs kostis viiä. Tuud minekit om hää ja ka hallus kaia. Tii om jo nilbõ ja konarlik, alasi hoia aknõ man hinge kinni, et vana-inemine õmõta maha ei satas. Põra tä liigus viil esi ja joud

tõsõlõgi häämiilt tetä, aga ku ta mõnõ kondi murd, mea sis kühl saa... A minemäldä ei taha hää inemine mitte jättä, olkõ ilm vai tii määne taht.

Avita ja olõmist parembas tetä ei olõki alasi nii lihtne, ku tõsõl murõ suur. Juhtu ildaaigu jutu pääle naasõga, kel olf tervüs vahepääl peris hõel. Kõnõli, et olõs kah tahtunu nüüd rohkõmb jäl inemiisi sekkä, aga ei tihkõ häste, selle et tõsõ nakasõ kõik küüsümä, kuis tervüs om, ja halõtsõma... Ja et taal om tuuperäst halv tunnõ, et ku haigõs jäi, sis liiku tuu halv uudis maailma ruttu üle küla ja tedä tiise kõik, kedä ta esiki es tunnõ. Sääntsest asjast ei olõ tukõ, hoobis halvõmb om olla. A kõlista vai küllä kutsu ei taha nüüd kiäki, nigu häbendeldäs. No mis tetä, tiidvä jo mõnõ suurõ, üle riigi liikva seitungi tegijä kah, et halv uudis lätt vääga häste pääle, aga ku kelgi häste lätt, tuu ei «müü», nigu üldäs...

Aga täämbä om sõbrapäiv ja taa võisõ jo olla hommõn ja ülehommõn... Pendreid kaiba ei saa viil niipea, vast märgutami tõnõkõrd, kui aigu enämb, vällä, kuis olla toes mõnõlõ tutvalõ, kiä murhõga ütsindä jäänü.

Mõtõlus

Suurõ lustiga allamäke

Meil om koolin, kaemalda riigikõrralõ, kõik aig opatu, et inemine om arõnõnu ahvist vai vähämbält ütitsest esivanõmbast ahviga. Ainukõnõ hädä, et tuu esivanõmba lõualuud ja seerekonte ei olõ (viil) üles lõvvetü. Järeldüs: tulõ parembalõ otsi. Ja otsitas kah. A otsmise man trehväs näppu säändsüid konte, mis tükise tõestama midägi muud, kui Darwin tahtsõ. Ja Piibli jutuga ei lähä asi kah sukugi kokku.

Näütüses koopamaalingu. Kõgõ päälmise omma lihtsä ja prostoisõ. Midä sügävämpä kraabit, toda ilusamba asja vällä tulõva. Kõgõ alumidse omma pia paremba kui täämbäidsil kunstnikõl. Vannust om näil kümniid tuhandiid aastiid. Kos om sis tuu inemise arõnõmine madalambalt korõmbalõ?

Om lõütü luid, mille umanik om ollu inemine, kelle kasvulõ paras korvpallirõnga pääl kakal kävvü. Nuu luu tükise kohegi är kaoma. Kui üts asi om ütてviisi vastamiilt nii tiidläisile kui usu-meestele, sis hädä toolõ asjalõ!

Ehitüisiga om niasama: kõgõ võimsamba asja omma ehitet väega ammu ja püramiide ei jõvvaki pörõlt ütski rahvas perrä tetä.

Hää küll, nuu omma kõik vana asja, aga kuis om põra? Ma kae hinnäst: ei olõ ma määnegi vaimugeenius, aga kellä tunsõ jo ammu inne kuuliminek. Tiise, mis tähendäs veeränd neli ja mis kolmveeränd neli. A peris suur hulk suuri inemiisi ei saa põra tuust kellä-aost aru, kaemalda haridusõlõ. Kõik omma käünü matemaatikatunnin ja võimalda, et nimä ei tiia, et veeränd om nelläs jagu tervest ja kolmveerand om kolm säänest jaku. Sääne kellätundmine avitas inemisel matemaatikast aru saia, aga tundus, et ega suurt ei tahetagi aru saia. Kaetas mobiiltelefoni päält ja ültäs: kell om viistõist viistõist vai viistõist nelikümend viis.

Eestin hädäldedäs, et latsi sünnüs veidü. Aga vaimsiide hätiga latsi sünnüs siski järjest inämb. Millen om sis asi, kas rohilidse uhvomehekese tsurkva mi mõistusõga? Vai om asi tollõn, et noorõ naasõ lindasõ müüdä ilma ja latsi sünnütämine tulõ näil miilde 40aastadsõlt, kui tulõ. Vai oppasõ kooli ja latsiaia näid võlssi? Vai mõos näile halvastõ määnegi kiirgus, olgu sis taivast vai telefonist? Vai om süük nii hõelas lännü, et aiu ei arõnõ? Vai nakkasõ nimä ülearu varra juuma, suidsutama ja pornofilme kaema?

Kõik nuu asja võiva kuigipalu mõoda ja muudki viil, aga tulõmus om üts: inemine ei arõnõ kohegi korgõmbalõ, tä käü hillä-tassa alla. Om käünü joba ammust aost ja ahvi ei olõ midägi muud kui erisugumadsõ allakäünü inemise. Tähendäs: võlss juttu omma ajanu tiidläse ja usumehe. Kotussiide tundus, et usumehe omma inämb valmis ummi viku tunnistama kui tiidläse.

Ma arva, et allakäügile om võimalik vasta astu ja siin-sääl om ka astutu. Aga inne piat tunnistama, et allakäük om olõman. Tuu, et tehnik a arõnõs, et tähendä sukugi, et mii esi kah arõnõmi. Tehnika meid ei arõnda, mi arõndami tehnikat. Piasi tsipa hinnäst kah arõndama.

PULGA JAAN

Kats kirja, miä kirotõt sõbrapäävä pääle mõtõldõn

Hää tego

Arvada või, et egä inemine om uman hengen hää ja unistas tuust, et maailm olõs sõbraligumb, naaratavamb, heldemb ja helgemb. Üteldäs, et ku tahat maailma muuta, nakka esihindäst pääle.

Kuis sis tetä seod ilma parõmbas paigas? Olõ märgotanu, et avitanu tuust, ku egä inemine tennü päävän vai esiki nädälin üte tiidligu hääte, ajamada takan umma kassu. Saman või sääne tegemine sullõ hindälegi kassu tulla. Suurõmban plaanin tulõ nigunü.

Näütüses, ku tahassi tetä trenni, a olõ-i trenniseldsilist vai rahha trennisaali minnä, saa kõgõ valli massulda variandsi – kävvü eläjide varõpaiga pinnega juuskman. Nimä omma seo üist egä karvaga tenõligu. Värski õhk, eläjä rõõm ja hää tujo omma kimmä. Ku mu lats oll viil kuu aigu vana, alosti võro varõpaiga pinnega jalutamist. Sai ühendä latsõ kärotamisõ ja eläjä rõõmustamisõ. Ku sul hindäl kodoeläjät ei olõ, avitas tuustki, ku käüt vahepääl kassõlõ pai tegemän ja viit latsõ näidega mängmä.

Kirot a üles uma vanõmbidõ sugulaisi vai naabriidõ luu! Ildaaigu jäi polikliinikun silmä üts naanõ. Uudishimo sai must võitu ja ma küsse, ku vana provva om. «Ütessäkümmend viis!» kost tä krapsakalõ vasta. Nii vannõ inemiisi näge harva. «Teil om väega illos mustri näon,» ütli tunnustamiisi. Tuupääle naas daam kelmikalõ naarma, nigu tütlärlats. Tä oll ilosidõ helkävide silmiga. Egä juun seo näo tihtsän võrgun kõnõl umma luku.

Perämädsel aol kae ja tii õks suurõmba huviga juttu noidõga, kiä egä kell minnä võiva. Elo om lühkü. Näil om väärt juttõ kõnõlda. Ku teil omma viil vanavanõmba elon, kirotagõ neo luu üles. Luu armastusõst, luutusõst, nuurusõ salahuisist. Tekke tuud ummi latsi ja latsõlatsi peräst. Äkki küssus su latsõlats kunagi, minkast vanaimä unist, ja sa ei tiiläki. Küssü, kooni viil ilda ei olõ. Inspiratsioonis võinu olla Marani Pamela raamat «Eesti vanaemade lood ja salatarkused».

Tuujas, et hädä tetä, ei olõ vajja määndsitki kampaanijit õga programmõ. Ei pää uutma «Teeme ära!» talgupäivä, ku näet, et mõtsan videles prahiti ülearvo pallo. Mille mitte jalotadõn ka kinkagi tõõsõ prügü üles korada ja tuuga tõisilõ iinkujjo näüädä. Mõts om tenõlik.

Tii üllätüisi!

Arvada miildüse kõigilõ inemiisile väiku üllätüse ja uutmalda tegemise. Esieränis pikäaoliidsi suhtidõ man nakkas tuu tiidmine är unõhtuma ja tõõsõ inemise üllätämine kaos peris är. Miühile või kõgõ miilde tulõta, et mõni häierm naasõlõ muut kododsõ õhkeunna helgembas ja mehe lemmiksüük tuu vast tihtsämbäle naaratusõ näkko.

Elevüst või tuvva ka seo, ku saadat umalõ kallimbalõ armastuskirä, kutsut timä näütüses kohtama, a nimme kirä ala ei panõ. Kahos om mi postkastõn harva paprõkirjo. Joonista ja kirot a esi, ka sis, ku määnestki tähtpäivä ei olõ. Vai kae, kuis või päiv rõõmsambas minnä, ku tiit uulidsa pääl juttu mõnõ võõraga ja ütlet timäle midägi ilosat.

Võimaluisi, kuis harilikku päivä ilosambas muuta, om hulga. Tii esi uma ilm parõmbas!

LUMISTE KATI

Mis värvi um armastus?

Kuuli raadiost toda vanna laulu «Mis värvi on armastus?», kon um värsivida: *su akenad maallesin kohe just seda värvi ma...* Minno jäi nuu ria vaivama. Naksõ mõtlõma, mis värvi sis armastus plässi olõma, et kiäki toda ei tiia.

Aknidõ kotsilõ saat viil midä mõtõlda. Et näütüses vlnläidsi aknõ umma sinidse ja suumlaisi aknõ valgõ, kuua nä muid värve ei tunnista. A mis värvi sis eestläisi aknõ umma? Näid um kül valgõt, kõllatsit, sis viil rohiliidsi, pruunõ ja tõisi värve. Mõnõl um puhas puu ja ei olõki värvi pääle tõmmat. Sis tulõ vällä, et eestläisile miildüse kõik värvi.

A ku nüüd edesi mõtõlda, sis armastust um kah mitund sorti. No kõgõ rohkõmb laulõ um üks mehe ja naasõ armastusõst. Armunuidõ süäme umma egäl puul üks vereväs värvidü, mis tuust, et vaihõpääl um nuul kah läbi joonistõt – sis um tuu armastus üks verevät värvi.

Sis um viil vanõmbidõ ja latsi armastus. Tuu um kõgõ kimmämb tunnõ, mis inämbältjaolt kest elo lõpun. Vaihõpääl lätt latsil tuu armastus meelest är vai ei olõ inämb nii kuum, ku uma elo pääle press. Tuu armastus um illos ja lämni nigu päiv, ja võisigi olla pihlõst värvi.

Keväjä, ku kõik puu ja puhmu lehte läävä ja maa rohilidsõs lätt ja kõigil inemiisil ja eläjil armastus päähä lüü, võissigi tuu armastusõ kah rohilidsõs tetä.

A suvõl um peris hull. Sis um egäsugutsit värve. Häitses pallo kirivit lille ja lindas ilosit liblikit ja tsirkõ. Taivas ja meri umma sinidse ja vikakaar viil ekä värvi. Ja inemise võtva elost viimäst, nigu inämb rohkõmb suvõ ei tulõssigi. No vast nii kuum a ei tulõ kah, a kes tiid. Suvõ võissigi maali vikakaarivärmilidses.

Ega sügüsel kah vika ei olõ. Lehe läävä kiriväs, kõllatsõst kooni pruunini vällä. Vilänuumõ umma kuldkõlladsõ ja alan pindre pääl kõrvidse kah mitund värvi. Um rohiliidsi, valgõt, kõllatsit, pihlõtsit vai kõikõ värve segi kirivit. A sis tulõva halli vihma ja muda. Ega mõistaki-i üldä, mis värvi taa süüks um. Kõgõpäält kirriv ja perän ei jääki muid värve üle ku hall ja pruun.

A talv um hää rahulik. Viimäts tummõ värmü ummaki kõik valgõ lumõ ala är käkitü. Inemise umma taast kuumast kiriväst suvõst ja armastusõst maaha rahunu. Istva mõnusahe lämman tarõn. Kes tege käsitüüd, kes kaes telekat vai puhkas niisama ja mõtlõs taa müüdä lännü elo pääle. Vai võtt suusa ja lätt tege mõnõ tsüüru lumidsõ mõtsa vaihõl. Ja kõik umma eloga rahul.

Sis võissigi talvidsõ armastusõ jättä peris värvmääd – valgõs.

URMI AILI

Puukäsitüü alalõhoitja Kihulane

RAHMANI JAN

Vanaperälidse puutüü meistri ja oppaja Kihulasõ Meelis võrdlõs hinnäst mälupulgaga. Tuu tähendäs, et tä om korjanu hindä sisse tiidmiisi ja mõistmiisi, midä saa õigõl aol tarvita ja edesi anda. Parhilla saa Kihulasõ puutüüd nätä Vana-Võromaa kultuuri-kuan näütusel.

Kuigi Kihulasõ Meelis om üles kasunu Pärnu liinan, om tä jo latsõst pääle tiidnõ, et taht tetä puutüüd. Nii omgi lännü ja perämädse ütessä aastat om varrampa restauraatori ammõtit pidänü Meelissega üten käünü rahvaperädse puutüü opminõ ja oppaminõ. Noist perämädse viis aastakka eläs ja toimõndas tä uman esä-koton Kanepi kihlkunnan Koorastõ külän.

Puutüüd om Kihulasõ Meelis esi opnu. «Kahjus olõ seost põlvkunnast, kon vana meistre, kiä lihtside tüüriistuga vannamuudu käsitüüd mõisti, olli minējā ja es saa umma tarkust edesi anda.» kõnõlõs tä. Tuuperäst om tä võtnu süämeasas ummi tiidmiisi edesi anda. «Kuigi ma õnnõ ei koolita, a esi kah kõik aig tii. Oppa tuud, midä mõista, esi mässä, proovi perrä. Proovi, kooni om selge, sis anna mõistmisõ edesi. Ja samal aol tii ka asju telmise pääle,» seletäs Kihulasõ Meelis ummi tegemiisi valla.

Etev hindäettehoitja

Umas kunstnigunimes (kuigi tä hinnäst kunstnigus ei piä) om Kihulasõ Meelis võtnu «Edev ere-miit». Säändse nime pakķ tälle vällä naanõ Janica, ku kullõf Meelisse ja fotokunstnigu Kalve Toomassõ umavahelist targutamist. Meelissele naas taa nimi miildümä.

«Mullõ ei olõ tähelepandmist vaia, olõ umaette käüjä. Tii asju, midä inämbüs ei tii. Etev olõ

RAHMANI JANI PILT

Kihulasõ Meelisse tüükua aknõ päält peegeldäs vasta talvinõ Koorastõ maastik.

tuuperäst, et olõ missioonis võtnu taad asja edesi anda ja uuri. Sis tulõ tuust ka kõnõlda. Muidu ei pantasi tähele. Ku ma tii Koorastõ mõtsu vahel ummi asju ja ooda pikil silmil, kuna mullõ opilasõ tulõva, sis ma jäägi siiä uutma. Ma piä olõma etev!›

Neli opipoissi pikäaolidsõl oppusõl

Nii omgi lännü, et Kihulasõ Meelisse man käü opman neli nuurtmiist, kinkalõ tä ummi tiidmiisi süvembäle oppas. 2017. aastaga suvõl kutsõ tä üles, et ots meistrioppõhe inemiisi.

«Võti hindäle neli opilast, kiä viil seo aasta lõpuni opva. Tähtsä om, et opilaisil olnu selge, midä nä ummi tiidmiisiga edesi tegevä ja neo neli omma suhtumisõ poolõst kangõ tege-läse,» seletäs tä.

Eestin kasus hää puu

Matõrjali ummi tõie tegemises vali Kihulanõ vällä hoolõga. Ku tä mõtsa pite kõnd, kaes tä puid

tuu silmäga, midä noist tetä saanu. «A mitte tuu mõttõga, et kõrraga jala päält maaha võtta. Ma käü mõtsan nii, et ku mul kunagi om vaia midägi tetä, sis ma tiä, et tuu puu kasus sääl. Ma võta tä sis, ku vaia. Ja proovi ka mõtõlda, mis seost puust viil saasi. Lihtsä om ülejääki küttes lõigada, a vast saa midägi viil: pingi vai midägi muud,» kõnõlõs Kihulane.

Eestin kasus Kihulasõ Meelisse meelest väega hää tarbõ-puu. «Hää tiheda süüga. Meil om maastik sääne, kon puu ei kasu kipõstõ. Maa om segä-mõtsu jaos hää ja segämõtsan, kon egäüts konkuriir tõõsõga, kasusõ kõgõ parõmba puu tarbõriistu tegemises ja ehitä-mises,» seletäs puutüümeistri. Tä tiid, et midägi tarvilikku om tettü ja saa tetä egäst puuliigist.

Taht maailma muuta

Kõgõ seo kitmise man om ka midägi, miä Kihulast kurvas tege. Eestimaa mõtsu puu om külh hää, a õnnõ sis, ku tedä kas-

su lastas. Seo om timä meelest parhilladsõl aol vallus teema.

«Ma saa arvu, et mõtsa raku om vaia, a minno sekä hirmsalõ, et seod tetäs üteülbäldiselt. Lihtsäle niidetäs mõts maaha. Seo ilma tehniga, mõtlõmisõ ja tiidmiisi man võinu hoobis tõistmuudu mõtsa tetä. Saanu tetä nii, et sa ei saa arvugi, et om mõtsa raotu, et alalõ püsü-nü ühendüstii, eläjide liikmise tii, mõtsakooslusõ. Ei piä ekä kaigast rahas tegemä tuuperäst, et täämbädse päävä tüüstüs tege eski saepurust müüblit,» om Meelis kurb.

Ja kuigi perämädsel aol paistus, et inemiisi mõtlõminõ nakkas luudust hoitvambas muutuma, pelgäs tä, et innemb jõutas suur jago mõtsa maaharako. «Seod suurt tarbimislaiva, mink parda pääl mi kõik ka esi olõmi, om rassõ tõistõ tsihti sõitma panda. Ma ei ütle, et kongi om grupp inemiisi seo laiva pääl. Mi kõik ummi tarvitamisõ harinõmiisi ja elostiiliga olõmi esi seo laiva pääl. Ma ei panõ kimmäle

süüd ammõtnikkõ vai mõtsamihi pääle, mi kõik piämi piigile kaema. Egäüts võinu uman koton kaia asjo rioli pääl ja kapin ja märki, ku pallo om tuud, midä sukugi vaia ei lää. Mõttõviisi muutminõ või küländ kipõstõ muuta ka ilma parõmbas,» löüd Kihulasõ Meelis.

Näütäs puid ja inemiisi

Vana-Võromaa kultuurikuan saa parhilla nätä Kihulasõ Meelisse näütüst «Puud ja inimesed». Tego om kumardusõga kuulsalõ etnoloogilõ Viirese Antsulõ, kiä elli vanas ja sutsõ pikä eloga hulga häid tarkuusi raamatulõ panda. «Olõmada esi puutüüline, mõistsõ tä vannõ tiidmiisi kirja panda ja vällä anda häid raamatit. Ütest noist omgi näütüs mõttõ saanu: esi puuliigi, miä meil kasusõ, ja näüte tuust, midä näist tetä saa,» seletäs Kihulane.

Näütüst saa kaia tulõva kuu keskpaigani, kultuurikua aadrõss om Katariina allee 11, Võro liin.

Haigõmaja

Pikkä aigu trauma-punktin tüütänü URMI AILI tulõtas miilde, määnd-sit juhtumiisi meditsiinitüün ette om tulnu.

Kõik rõiva veridse

Õdagunõ aig. Kiirabi tõie naistõrahva, kedä olf Ida-Virumaal näkko lastu. Puult näko nigu es olõki inämb.

Inne lõikusõlõ minekit olf vaia röntgenin pilt tetä. Ma hoitsõ sis umma kindaga kätt sidemega täl näo iin, et vere juuskmist pitä. A veri juuksõ iks mu kindast müüdä käsivart pite iho poolõ edesi.

Ma olli inne kah verega kokko saanu, a seo kõrd jäie väega miilde, selle et perän tullf kõik rõiva är vaihta.

Üüsene tapõlus

Kiirabi tõie üte vinne nuurmehe, kes olf vinne kuulõ vilist-läisi kokkotulõkil tapõlnu ja pes-sä saanu. Es jõvvaki viil timäga toimõndama naada, ku ussõst tullf sisse tõnõ vinne nuurmiisi ja lätõ õkvalt edimädsele kallalõ. Naas tedä rusikidõga pesmä.

Ma tahtõ vaihõlõ minnä, a nä olli nii karvupite kuun, et ma es mahu sinnä kuigi.

Kiäki olf jo politsei kutsnu, a tuu kah es saa ütsindä näist jako. Sis kutsuti kiirreagiirjä, kes nä lõpus är lahutiva.

Perän kutsõ uurja minno hindä mano, et ma ku kannah-tanu tennü avaldusõ. Es saa arvo, mis kannah-tanu ma olõ, ega minno es pestä. A uurja ütelf, et ma olõ moraalsõlt ja vaimsõlt kannah-tanu.

Tulõ vällä, et ma olõ õigõ tih-ti olnu kannah-tanu. A esi es saa tuust arvogi. Seo tüü man tulõ säändsit asjo pia egä nätäl ette. Tuuga lihtsäle harinõt är.

Suka

Kiirabi tõie baarist noorõ käe-haavaga napsudsõ miistudõngi. Pääle haava umblõmist saiõ täl pää vähä selgembäs ja tä nägi, et suka olli veritses saanuva. Tä võtsõ nuu jalast ja visaõ mullõ üskä puhta kitli pääle. Esi nõud-sõ, et mõsku ma timä suka är. Ütli tälle rahulikult, et tuu ei olõ mu tüükohus.

Tõsõ tüüseldsilidse imehti, kuis ma saa nii rahulikud jäää. Nä olli jo närvi lännüvä.

Priinime lugu

Rubriigin kõnõldas perekunnanimmi periolõmisõst ja tähendüsest.

Valtin

Säanest priinimme om pantu küländ veidü ja päämädselt Eesti keskjaon, a tõisi siän ka Harglõ ja Karula kihlkunnan. Parhilla om sääntse priinimega inemiisi umbõs saa ümbre.

Nii nigu naabrimaion, om ka mi priinimi tulnu edenimest Valentin, miä om lühembäs lännü ja saanu kujos Valtin. Kõgõ vanõmba sääntse priinime omma teedä 1826. aastast ja sääl om peris must-valgõ pääl nätä, kuis perekunnanime omma tulnu peremihi esä nimest Valtin (Koikkülän) vai Valentin (Mähkliil). Valtina külä nimi Antsla lähkün om saanu Valtina talust ja veskist, a

talunimi iks ummakõrda taast-samast edenimest. Edenimi tulõ pikembäst vormist Valentinus, miä tähendäs Itaalia liina Valencia inemist, valencialast.

Täämbäst sõbrapäivä kutsutas kah valentinipääväs pühämiis Valentinusõ perrä. Et Rooma riigin olf pallo inemiisi, kedä kutsuti Valentinus, sõs olf ka varajadsõ kristlusõ pühämihi seo nimega mitu, a ao joosul omma legendi kokko sulanu. Valentini peeti karus-sidõ pühämehes. Armastusõ pühäk sai timäst Inglüsmaal, pääle tuud ku kiränik Geoffrey Chaucer 14. aastasaal valtina-päävä armastusõst luulõf.

FASTRÕ MARIKO, SAARÕ EVAR

Uma keele pääväl opmah, laulmah ja tandsmah

LIIVA AASA

Vilustõ kooli võro keele tsõõrilõ tullf naabrikoolist Ruusalt külläkutsõ tulla 25. vahtsõaastakuul uma keele pääväle. Teimi otsusõ sinnä kimmähe sõita.

Muidogi olf vaia mõtõlda külä-kosti ehk esinemise pääle. Õn-nõs olf meil uma sokukõsõ lugu jõluaost õkva varnast võtta, muidogi väiku muutmisõga. Mõtlimi, et olõs vaia ka midägi vahtsõ, kasvai hindä proovilõ-panõkis. Tei sis arvutiga saina pääle näütämises mõistatuisi vanust tõiest ja tüüriistust, midä täämbädsel pääväl inämp koskil puul nätä ei olõ. Edimält tundu, et väega lihtsä um lukõ saina päält lausit, a periselt tuu nii es olõ. Pääle lugõmisõ tullf nuu

LIIVA AASA PILT

Vilustõ kooli latsõ üles astman.

lausõ ka eesti kiilde panda. Eks tuu nõudsõ latsi käest miildejät-mist ja hindä kokkovõtmist, et kõik häste lääsi. Esinemine lätõs ilosahe kõrda. Ruusa kuul esif katõkõnnit, luulõtuusi ja väiku latsõ teiva *playback*-i. Kõigi-lõ miildü, ku Jaagundi Margit

kand' ette laulu «Tii». Tuu tõi silmä ette Eesti kunagidsõ euro-laulu. Põhalikku seto kultuuri näütämist olf huvitav kuulda ja nätä Vabarna Mareti iistvõtmisõl. Vaheaigu hoitsõ tujo üleväh Verska latskõsõ Kena Mariete karmoškamäng.

Lõunaaigu olf kõigilõ sõõgi-tarõh laud katõtu ja küläsüük olf mi latsi meelest väega hää. Aiteh!

Oppajilõ kinksevä vastavõt-ja veerändtunnilidsõ võimalusõ istu kohvilavvah, koh sai kõnõlda umist mõttist ja kogõmuisist uma keele oppamisõ man. Latsõ saiva spordisaalih rahmõlda, säält es taheta peräh inämp kuigimuudu är tulla. Sääl sai jo palli mängi, juuskõ ja liikui!

Uma keele päiv olf asalik ja tarvilinõ, pand' mõtlõma, mis um meil täämbädsel pääväl säanest, miä alalõ püsüs. Tuu um mi ütime Vana-Võromaa, mille piire kiäki muuta ei saa, tuu um mi ütime uma nuka kiil, edevanõmbidõ perändüs, midä püvvämi hoita ja edesi viiä.

Endel

ANTONI ANNIKA

Endel tüüf sovhoosi tüükuan mehaanikuna. Pääle tuu olle tä viil nalla- ja napsumiis.

Tuul aol olle õlu poodin luksuskaup, aga paar pude-lit õnnõstu iks kaubapäävä kaupmehe käest vällä kaubõl-da. Nii lätški, et paar-kolm kõrda nädälän vinüsi meeste lõunapaus iks pikembäs, ku ette nättü. Hääd kraami saa es niisama lihtsäle kipõlõ alla neeldä. Pidi iks mõnuga juuma ja ku sinnä manu viil paar turakut kah sai lüvvä, vinüsigi kõrralik hobõsõlõuna vällä.

Väiku hirm olf iks kah – tüükua juhatajalõ vahelõ jäiä. Ütskõrd arvas Endel, et olõ õi tuu ülemb nii hull miis midägi, ja vedäsi meestega kihla, et tuu uma käega tälle tüü aol õlut pakk.

Säänest asja es usu muidugi keäki. Nii jäigi, et ku lätt säänestmuudu, et ülemb Endelile õlut pakk, sös peät egä miis Endelile pudeli õlut ostma. Ku ei paku, sös mass Endel umast karmanist kõigi õllõ kinni.

Ütel lõunavaheaol lätški nii, et õllõ olli poodi mant tuudu, a aigu juvva es saa. Ülembäl olf halva tuju päiv ja keäki es taha tuud hindä kaala saia. Torssin näoga ülemb käve müüdä tüükota nigu valvja pini.

REIMANNI HILDEGARDI TSEHKENDÜS

Endel pidi brikatiiri massinat putitama. Tuu olle kurtu, et koskil midägi hirmsalõ kolisõs, ja pellänü, et viimäte jääs viil kohegi tii pääle. Endel sõitsõ massina kanali pääle ja lätš esi alla kaema, mis sääl sös valla või olla. Tüükua juhataja tulfe kah asja lähembäst uurma, et teedä saia, ku hull sös asi om.

«Olõ õi siin hullu midägi,» arvas Endel. «Anna mullõ säält saina veerest tuu õllõsildiga õliputel. Ma määri neo rostõd-sõ kotusõ kõrralikult kokku ja

omgi nigu vahtsõnõ jäl.»

Tuul aol hoitigi määre üts-kõik määndsides pudelide seen ja selle es olõ säändsens küsü-misen midägi imelikku. Juha-taja andsõ nõutu pudeli ja lätš edesi ummi asju ajama. Suur olle tõisi meeste üllatüs, ku Endel pudeli päält korgi maha kaksas ja säält sös mõnuga jõid. Pudeli seen olle puhas õlu. Miis olf inne üte õllõpudeli päält määriga kokku tennü ja sös tõisi õlipudelite manu saina viirde säädü. Asi lõppigi nüüd nii, et

Endel olle võidumiis ja kõik tõsõ pidivä tälle pudeli õlut tuuma.

Järgmise päävä hummuku küsse Endel vabas, selle et pidi minemä liina asju ajama. Tagasi jõudsõ õkva lõunapau-si lõpus. Et kõik maainemise liina minekis iks parõmba hilbu sälgä otsõva, olle ka Endel kõrralikult üles lüüdü. Kaap pään, ülikund sällän, kangä määritü ja eski lipsiin. Kõgõ pääl olf viil kerget palit. Astõ tüükotta sisse ja käre: «Mehe, mehe! Tüüle, tüüle! Lõuna om ammu joba läbi! Mille iist teile siin pal-ka mastas!?» Marssõ sös esi taadõ rõivaruumi nii, et paltu hõlma lehvse.

Tuud kõkkõ nägi päält sovhoosi direktri, kellel olle tüükua juhataja manu asja ollu. Kaie suu ammuli, maiguf sös veidükese suud ja küsse meeste käest: «Keä taa säändene herrä olle?» Mehe muiassiva tuu pääle ja ütli-vä: «Mis herrä? Taa olf jo mi Endel,» ja lätšivä lakja ummi tegemiisi ja toimõndamiisi manu.

Direktri süütse viil veidükese umma kukrut, kaie pikält rõivaruumi poolõ, rapuf paar kõrda pääd, pomisi midägi ja astõ tüükuast vällä.

Vot säändene miis olle Endel. Muutsõ uma olõmisõ ja sõnnuga ka halli tüüpäävä rõõmsambas.

Avida no minnu tagasi!

Hää tükk aigu tagasi olf mul sääne päiv, et es tahtnu vainlasõlõ kah säänest suuvi. Mu vana hää mutitelehvõn tekki pia egä tunni per-rä nõudjat hellü ja kõ-listajidõ suuv olf suu-rõlt jaolt ütsainumas: kullõ, sa võissi mi nimekirän riigikokku kandidiiri, sa saanu õks kõvastõ helle.

KÕIVUPUU MARJU, tunnõt inemine

A kõik pallõja saiva mu käest hindästmöista korvi, selle et mullõ avitas tävveste tuust poliit-ikast, medä ma tii uma egäpää-vädsõ tüüga, mis mahus kinäste haridus- ja kultuuripoliitiga alaär. Ku ma seod juttu siin kiruda, sis seo om kah poliitiga.

Hää külh, ma saa noist arru, kiä ommava vahtsõ eräkunna-ga poliitilidse lava pääle tulnu. Inemiisil om värskit mõttit ja väke, kuimuudu mi väiku riigi elukõist veidü parembadõ juhti. No sis õks kaias ümbre-tsõõri, et kinka mõttõ klapisõ, kinkal om tiidmiisi, kuimuudu asä võissi ka peris elun, mitte inne paprõ pääl häste kävvü ja kiä ei aja niisama häüssä suust vällä, a mõist avalikun kotusõn niimuudu sõnnu säädü, et tõõsõ inemise saava kah arvu, min-kast seokõrd jutt käü.

A minkast ma arvu es saa ja ei nakka saama kah, om sääne asi, kuis ma (vai ütskõik kiä, kinkal vähägi mõistus võtt) tulõ miilde õnnõ sis, ku vali-misõ omma tulõkil? Ma küsü nüüd, kalli kosilasõ, kon ti neo neli aastat olfi? Ma olfi kõik aig niisama olõman, tei ja ai umma asja nii häste, nigu mõistsõ ja jõudsõ. Kon ti sis olfi? Mitte ei tulõ miilde, et kiäki olõs kõ-listanu, et kullõ, ma sai nüüd valitus, mõistat sa kah üldä, kuimuudu saanu ma medä-

gi näütüses tiidüse, umakultuuri vai latsi kooliharidusõ hääs tetä. Huuju noh, kõik olli vakka ku kuldi rüän vai käsksevä humanitaarõl moka maan pitä ja tetä umma asja. Tiidüse-le mõtõld lisarahast andas teile akadeemilidses tiidüstüis peiu kõva kolmandik

– mis teil viil vaia piäs olõma? Tennädä tulõ, mitte irstä.

A ma tahtnu, et mi poliiti-gu tennü läbi egä aasta täpse-le säändsensama kadalipu nigu tiidläse: meil om ETIS (Eesti tiidüsinfosüstem, www.etis.ee), näile teemi EPISe. Sääl tulõssi kõrd kvartalin kõik üles lukõ, mis om tettü, tuu kõik klassifit-siiri, mis om suur unik ja mis väigukõnõ ja mis ei olõ unigu muudugi ja sis rahva hulgast valit komisjon märk vällä, kin-kal om õigus poliitikat üllen mäe pääl edesi tetä ja kinkal tulõ uma armsa lämmä tooli päält kõrrapäält tuutvalõ tüüle tagasi minnä. Ilma kompensat-sioonõlda muidugi.

Ja ärke topkõ mullõ inne valimiisi pastapleiat-siid, tiku-topsõ, sokulaati, helkäjiid, võtmõhoitjiid ja muud säänest trännä peiu – ega ma noidõ vahel ei vali. Tikutops ei lää riigi-kokku. Ma vali õks riigimiist vai -naist, nii veidü, nigu näid jäänü om. Kedägi lämmä tooli pääle tagasi avitama, selle et tä muud tetä ei taha vai ei mõista, ma ei naka. Ja vot ei tulõ miil-de, kinkal sääne plaan olf inne viimäst suurt sõta, et riigikogu liikmõl pidänü olõma ka osa-koormusõga tüükotus, et täl es lannü meelest, mäane peris elu om. Tuu pidänü kah vahtsõst ju-tus võtma.

Ookean es võta vasta

Olõmi mehega ummi latsiga iks kõgõ häste läbi saanu. Vanõmb tütar jo kümnes aasta Austra-lian, eläs ja pidä firmat.

Ütskõrd tä pallõl, et mi ten-nü uma perämädsõ tii jaos kinnidse ümbrigu, et määndse soovi meil omma. Ma panni kirja, et mu tuhk läässi timä manu ookeani viskamisõs.

Mineväästa olli kolmandat kõrda sääl külän. Jala omma mul haigõ olnu latsõst saani ja tü-tär tahtsõ, et ma olõssi iks pallu

ookeani lainidõ ja liiva seen.

Ütel pühapääväl sõidimi vähä kavvõmbalõ, India oo-keani viirde. Tuu takast nak-kas maailmalõpp, kõnõl tütar. Antarktika. Tuulõ omma sääl suurõ, a vesi kõgõ soolatsõmb ja kipõmb. Tütar andsõ mullõ sälgä turvajope, mis pidä vett ja kaits päävä iist. Kõnõl viil, et lukk piät kinni olõma.

Koosõrdi üte lapigu, lohuga kivi manu ja istsõ sinnä. Tütar opaš, et kaibku ma jala sügäväle liiva sisse. Esi naas pilte tegemä. Meid olf viis, tõsõ olli säälsaman

lähkül. Ja sis mi kõik näimi, et mu kivi poolõ tulõ suur lainõ! Ma jäi tuu sisse, lainõ uhtsõ mu üle ja sis kattõ. Minnu pästse tuu, et jala olli liiva seen ja kivil olf lohki ja jope lukk kurguni kinni. Ime, et kõrvaaparaat alalõ jäi. Suun olf liiv ja suulvesi.

Terve ihu olf ku läbi pestü! Vallus. Paanikat es tulõ, päähä jõudsõ tiidmine, et ookean es võta viil minnu vasta. A 1963. aastal olf ookean säälsaman võtnu tollõaigsõ Austraalia pää-minstre, kelle kihhä es lõütägi.

RAUDKATSI ENE

Maolda nali

Mõni nali om nii maolda, et aja peris naardma. Toimõndaja om üte säänd-se siia vällä valinu.

Sõbra läävä üle silla

Kats sõpra saava jõõ kotsil kokko. Üts om üteli puul, tõnõ tõõsõl puul jõkõ. Üle lätt õnnõ kitsas sillakõnõ, kost kõrraga üts minemä mahus.

«Jobokõisilõ ma tiid ei anna,» kuulutas edimäne kuraasiga ja astus silla pääle.

«A ma anna egä kõrd,» jääs tõõsõl õigust ülegi.

Latsilõ

Vastus saada' üte nädäli joosul meiliaadrõssi pääle latsinukk@umaleht.ee vai postiaga: Uma Leht Tartu 48 65609 Võro.

Vastussõ mano panõ' kirja uma nimi, vannus ja kimmähe ka postiaadrõs.

Vastajidõ vaihõl loositas vällä võrokeelitsit latsiraamatit vai plaatõ.

Latsinukka tugõva' Võro Instituut ja Võro selts VKKF.

Minevää kõrra vastus: kalamiis

Avvohinna saa OSOLA KOOLI 2. KLASS.

Märgi', mis sõna om taha' kirotõt. Midä taa eesti keelen tähendäs? Tähendüisi otsmisõ man või api olla' sõnaraamatust <https://võrosõna.ee>

SÕBRA +

+ SÕBÕR

+ ÜÜ

+ AID

MÄRDI +

+ LILL

+

+ LILL

SAARÕ EVARI JA ASI LENNA LEELO TSEHKENDÜSE'

et uman pikän elon om tä vii-na joonu külh. Perämäne kõrd olf pääle tüünädälit kolm päivä tagasi, ku naabrimehega sai paar pitsikeist võetus. Ruuli tä pufon pääga joht ei roni...

Ütiskundlik inspektri olf pe-rädü vihanõ. Pallo aigu kullu jahmõrdamisõ pääle, a tulõmit ei määnestki. Midägi häd olf kah: vahepääl olf savvamehel pää selges saanu.

Sisemäne kütmine

Vanaimä lätš tütrele küllä. Tütar elli vanan katõkõrdsõn puumajan. Nigu kombõs, võtsõ memm saapa jalast. A jala nak-si külmetämä, selle et põrmand olf külüm. «Kas alomadsõ naab-ri ei kütä tarrõ sukugi?» küsse küläläine. «Ei, näil om sisemäne kütmine,» tiidse tütar maja ki-rivä seltskunna elo umaperrä.

Valitsus võtt viimäst

Ma kuuli raadiost, et inne vällä-vahetamist taht valitsus viil inemiisi käest viimäst võtta.

Parhilla piät inemine hinnäst kõrraga massuammõtilõ üles andma, ku kongi määnestki tüüd tege. Sõs saa valitsus hoita tüütegijil silmä pääl ja massu korada.

A nüüd taht valitsus ka tuu vanainemiisi asä tegemise massu ala panda. Tuu jaos piät inne sängü teki ala minekit sotsiaalministeeriumile teedä

MUDA MARI